

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 om Udbetaling af Hædersgaver til danske Sømand og Fiskere og deres efterladte tillagdes der de efterladte efter danske Søfolk, der havde sat Livet til under Sejlads i Krigszoner, visse aarlige Hædersgaver af Statskassen som en Anerkendelse af den Indsats, vedkommende Sømand eller Fisker havde ydet i det danske Samfundts Interesse ved Opretholdelsen af Landets søværts Forsyninger.

Med den ved Landets Besættelse den 9. April s. A. indtraadte Situation, der for Skibsfartens Vedkommende betød, at Handelsflaaden blev adskilt i to Grupper, en uden for Spærringen og en, der fortsat var under Rederiernes Kontrol, blev Grundlaget og Forudsætningerne for Loven i væsentlig Grad forrykket. Medens Loven fortsat kunde bringes til Anvendelse paa Krigsforlis, der var foregaaet i saadan Fart, der havde Hjemmemarkedets Forsyning og Opfyldelsen af de af Danmark indgaaede Handelsoverenskomster med Tyskland for Øje, medførte den af Besættelsessituationen følgende Ufrihed i Statsmagtens Stillingtagen til Krigen, at Hædersgaver ikke kunde tildeles de efterladte efter de i den frie Fart udenfor Spærringen omkomne danske Søfolk, uanset at disse fra fri dansk Side maatte findes at have ydet en for den allierede og dermed Danmarks Sag lige saa betydningsfuld og derfor til offentlig Paa-skønnelse værdig Indsats som den førstnævnte Gruppe af søfarende. Dette fik sit ydre Udtryk derved, at det i Henhold til Lovens § 2 fastsatte Fartsomraade, inden for hvilket Loven kommer til Anvendelse, med Folketingets Finansudvalgs i Skrivelse af 29. August 1940 givne Tilslutning ændredes til kun at omfatte Fart Øst for Linien Lindesnæs—Borkum; og ud fra det saaledes fastlagte Grundlag har Loven siden været administreret.

Naar der nu efter Danmarks Befrielse bliver Spørgsmaal om fra Statens Side at give Udtryk for Samfundets Tak og Paa-skønnelse til de mange, der satte Livet til paa Havet udenfor Spærringen, maa det findes naturligt — fremfor med tilbagevirkende Kraft at udvide Fartsomraadet efter fornævnte Lovs § 2 — at lade dette ske i Henhold til en i dette Øjemed tilveje-

bragt særlig Lovhjemmel. Thi ligesom det overhovedet maa stille sig tvivlsomt — jfr. hvad der ovenfor er sagt om det pr. 9. April 1940 forrykkede Grundlag for Lovens Gennemførelse — om 1940-Loven med sine snævrere neutrale og „statsegoistiske“ Hensyn til Forsyningernes Opretholdelse vil kunne siges naturligt at finde Anvendelse paa disse Tilfælde, hvor Sømanden har sat Livet til i en meget større Sammenhæng, saaledes navnlig i Kampen om Atlanterhavet, saaledes synes det overhovedet at være at foretrække at holde disse Tilfælde adskilt under en særlig Lov for derved ligesom at tilkendegive deres særlige Stilling i Nationens Bevidsthed og i Opgørelsen af Regnskabet ved Danmarks Befrielse; endvidere opnaar man herved at kunne give enkelte af Reglerne den særlige individualiserende Udformning, som Sagen synes at kræve, jfr. nedenfor.

ad § 1.

Enhver Krigsskade, som hvor som helst paa Jordkloden har ramt et dansk (herunder rekvireret) eller fremmed Handelsskib, der sejlede i de allierede Magters Interesse, vil kunne danne Grundlag for Tildeling af Hædersgave i Medfør af den foreslåede Lov. Saaledes vil ikke blot Krigsforlis under Sejlads omfattes af Loven, men da det er et naturligt Led i Skibenes Udnyttelse, at de til visse Tider ligger i Havn, maa ogsaa det Tilfælde, at en dansk Sømand er omkommet under Ophold i fremmed Havn — enten om Bord eller under Landlov — som Følge af Krigsaarsag eller Forhold, der staar i Forbindelse med Krigen (Luftangreb, Sabotage, Ulykkestilfælde under Mørklægning etc.), sidestilles hermed og berettiger til Hædersgave, naar blot Tjenesteforholdet til et Skib bestod i Ulykkesøjeblikket.

Er det usikkert, hvad Aarsagen til Skibets Forlis har været — saaledes som det er Tilfældet med de ikke ualmindelige Tilfælde af forsvundne eller „overdue“ Skibe — vil Afgørelsen efter Praksis rette sig efter den Stilling, Forsikringsbranchen har taget til Sagen; yder Assurandørerne her halv Krigsskadeerstatning og halv Erstatning efter den almindelige Søforsikring, anerkendes Dødsfaldet som berettigende til Hædersgave.